

NORSK FOLKEHJELPS ETISKE STANDARDER FOR INNKJØP, INVESTERINGER OG INNSAMLING AV MIDLER

Godkjent av Norsk Folkehjelps sentralstyre 31. mai 2013 – revidert 20. september 2014 – revidert 10. juni 2016 – revidert 24. september 2021 - sist revidert 24.03.2023.

I - Innledning

Disse etiske standarder er godkjent av Sentralstyret i Norsk Folkehjelp og gjelder egne ansatte, leverandører, investeringsforvaltere, forretningspartnere og givere. Standardene bygger på FNs internasjonale menneskerettighetserklæring og ILO-konvensjonene, FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, samt Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (Åpenhetsloven).

Norsk Folkehjelp anser ansvarlig innkjøpspraksis som et av våre viktigste virkemidler i arbeidet for bærekraftig forretningspraksis. NF tilpasser derfor egen innkjøpspraksis for å styrke, og ikke undergrave, leverandørers mulighet til å levere på kravene vi stiller for å sikre gode forhold for mennesker, samfunn og miljø. Det skal legges til rette for langvarige leverandørforhold med leverandører som viser særlig vilje- og evne til å jobbe med positiv utvikling i leverandørkjeden.

Ethvert samarbeid mellom Norsk Folkehjelp og en ekstern samarbeidspartner må være i samsvar med våre overordnede prinsipper og vedtekter, og ikke undergrave eller være til skade for Norsk Folkehjelps kjerneverdier, mål eller prosjekter. Forventning om etterfølgelse av de etiske standardene skal refereres til i alle kontrakter med eksterne samarbeidspartnere.

Ved brudd på de etiske standardene står Norsk Folkehjelp fritt til å offentlig kritisere samarbeidspartnere. Videre kan ikke Norsk Folkehjelp gjøres ansvarlig for, eller benyttes til å legitimere, de beslutninger samarbeidspartnere treffer på forretningsmessig eller politisk grunnlag.

Norsk Folkehjelp vil til enhver tid forholde seg til eksklusjonslistene til fondsforvaltere som er ledende på etikk og bærekraft, samt selskapsdatabaser til organisasjoner og institusjoner som følger med på næringslivet, menneskerettigheter og folkeretten. Norsk Folkehjelp skal prioritere selskaper som ikke befinner seg på disse listene og selskapsdatabasene i sin virksomhet for innkjøp, investeringer eller innsamling av midler. Det samme gjelder selskaper som er gjenstand for globale kampanjer der Norsk Folkehjelp deltar, eller selskaper som Norsk Folkehjelp på selvstendig grunnlag eller som følge av vurderinger foretatt av våre partnerorganisasjoner, mener bidrar til brudd på menneskerettighetene eller folkeretten.

Norsk Folkehjelp skal prioritere selskaper som har tariffavtale, og skal ikke benytte seg av selskaper som ikke respekterer organisasjons- og forhandlingsretten.

Leverandør betyr kontraktspartner ansvarlig for produktet, prosessen eller tjenesten som leveres til Norsk Folkehjelp.

Underleverandør betyr forretningsenhet i forsyningskjeden som direkte eller indirekte forsyner leverandøren med varer eller tjenester.

II - Prinsipper

Norsk Folkehjelps leverandører og forretningspartnere skal levere varer og tjenester som er produsert i samsvar med våre etiske standarder. Virksomhetene skal utføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Med aktsomhetsvurderinger menes å

- A) forankre ansvarlighet i virksomhetens retningslinjer
- B) kartlegge og vurdere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold som virksomheten enten har forårsaket eller bidratt til, eller som er direkte knyttet til virksomhetens forretningsvirksomhet, produkter eller tjenester gjennom leverandørkjeder eller forretningspartnere
- C) iverksette egnede tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser basert på virksomhetens prioriteringer og vurderinger etter bokstav b
- D) følge med på gjennomføring og resultater av tiltak etter bokstav c
- E) kommunisere med berørte interessenter og rettighetshavere om hvordan negative konsekvenser er håndtert etter bokstav c og d
- F) sørge for eller samarbeide om gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd.

Aktsomhetsvurderingene skal utføres regelmessig og stå i forhold til virksomhetens størrelse, virksomhetens art, konteksten virksomheten finner sted innenfor, og alvorlighetsgraden av og sannsynligheten for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold og miljø.

Boikott av enkeltland

Norsk Folkehjelp vil følge opp alle internasjonale sanksjoner som er del av norsk lov eller som forventes fra våre donorer. Norsk Folkehjelp vil videre unngå å kjøpe varer og tjenester fra land hvor det er bred internasjonal enighet om å boikotte handel på grunn av landets menneskerettighetssituasjon.

Korrupsjon og bestikkelser

Norsk Folkehjelp aksepterer ikke bruk av bestikkelser i noen form for å gi urettmessige fordeler til kunder, agenter, entreprenører, leverandører, ansatte eller statlige tjenestemenn. Det vises til Norsk Folkehjelps retningslinje for anti-korrupsjonsarbeid og varslingsrutiner som er tilgjengelige på våre nettsider www.folkehjelp.no.

III - Etisk standarder

FORHOLD PÅ ARBEIDSPLASSEN

1. Tvangsarbeid/slavearbeid (*ILO konvensjon nr. 29 og 105*)

- 1.1 Det skal ikke foregå noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.

- 1.2 Arbeiderne må ikke levere depositum, identitetspapirer eller pass til arbeidsgiver og skal være fri til å avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

2. Fagorganisering og kollektive forhandlinger (ILO konvensjon nr. 87, 98 og 135 og 154)

- 2.1 Arbeiderne skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget valg, og til å forhandle kollektivt. Arbeidsgiver skal ikke blande seg inn i, hindre eller motarbeide fagorganisering eller kollektive forhandlinger.
- 2.2 Arbeidsgiveren skal ikke diskriminere fagforeningsrepresentanter, eller hindre dem i å utføre sitt fagforeningsarbeid.
- 2.3 Dersom retten til fri organisering og/eller kollektive forhandlinger er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.

3. Barnearbeid (FNs konvensjon om barnets rettigheter, ILO konvensjon nr. 138, 182 og 79, ILO anbefaling nr. 146)

- 3.1. Minstealder for arbeidere skal ikke være mindre enn 15 år og i tråd med
 - i) nasjonal minstealder for ansettelse, eller;
 - ii) minstealder for obligatorisk skolegang, med høyeste alder som gjeldende. Dersom lokal minstealder er satt til 14 år i tråd med unntaket i ILO konvensjon 138, kan dette aksepteres.
- 3.2. Nyrekruttering av barnearbeidere i strid med ovennevnte minstealder skal ikke finne sted.
- 3.3. Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som er til skade for deres helse, sikkerhet eller moral, inkludert nattarbeid.
- 3.4. Det skal etableres handlingsplaner for snarlig utfasing av barnearbeid som er i strid med ILO-konvensjonene 138 og 182. Handlingsplanene skal dokumenteres og kommuniseres til relevant personale og andre interessenter. Det skal legges til rette for støtteordninger hvor barn gis mulighet til utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.

4. Diskriminering (ILO konvensjoner nr. 100 og 111 og FNs Kvinnediskrimineringskonvensjon)

- 4.1 Det skal ikke forekomme diskriminering når det gjelder ansettelse, avlønning, opplæring, forfremmelse, oppsigelse eller pensjonering basert på etnisk tilhørighet, kaste, religion, alder, uførhet, kjønn, sivil status, seksuell legning, fagforeningsarbeid eller politisk tilhørighet.
- 4.2 Det skal etableres vern mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende adferd og mot diskriminering eller oppsigelse på usaklig grunnlag, f. eks ekteskap, graviditet, foreldrestand eller status som HIV smittet.

5. Brutal behandling

- 5.1 Fysisk mishandling eller avstraffing, eller trussel om fysisk mishandling skal være forbudt. Det samme gjelder seksuelt eller annet misbruk og andre former for ydmykelser.

6. Helse, miljø og sikkerhet (ILO konvensjon nr. 155 og anbefaling nr. 164)

- 6.1 Det skal arbeides for å sikre arbeidere et sikkert og sunt arbeidsmiljø. Farlige

kjemikalier og andre stoffer skal håndteres forsvarlig. Nødvendige tiltak skal iverksettes for å forhindre og minimere ulykker og helseskader som resultat av, eller relatert til, forhold på arbeidsplassen.

- 6.2 Arbeidere skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Helse- og sikkerhetsopplæring skal gjentas for nyansatte og omplasserte arbeidere.
- 6.3 Arbeidere skal ha tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann. Hvis relevant, skal arbeidsgiver også besørge tilgang til fasiliteter for trygg oppbevaring av mat.
- 6.4 Hvis arbeidsgiver stiller losji, skal dette være rent, sikkert og tilstrekkelig ventilert og med tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann.

7. Lønn (ILO konvensjon nr. 131)

- 7.1 Lønn til arbeidere for en normal arbeidsuke skal minst være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller bransjestandard, den høyeste gjelder. Lønn skal alltid være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov, inkludert noe sparing.
- 7.2 Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeid påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.
- 7.3 Fratrett i lønn som disiplinærreaksjon skal ikke tillates.

8. Arbeidstid (ILO konvensjon nr. 1 og 14)

- 8.1 Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller bransjestandard, og ikke overstige arbeidstid i samsvar med gjeldende internasjonale konvensjoner. Normal arbeidstid per uke skal vanligvis ikke overstige 48 timer.
- 8.2 Arbeidere skal ha minst én fridag per 7 dager
- 8.3 Overtid skal være begrenset og frivillig. anbefalt maksimum overtid er 12 timer per uke, dvs. samlet arbeidstid på 60 timer per uke. Unntak fra dette kan aksepteres dersom det er regulert av en kollektiv avtale eller nasjonal lov.
- 8.4 Arbeidere skal alltid ha overtidstillegg ved arbeidstid over normal arbeidstid (se punkt 8.1 over), minimum i tråd med gjeldende lover.

9. Regulære ansettelser

- 9.1 Forpliktelser overfor arbeiderne, i tråd med internasjonale konvensjoner, nasjonale lover og regler om regulære ansettelser, skal ikke omgås gjennom bruk av korttidsengasjementer (som bruk av kontraktsarbeidere, løsarbeidere og dagarbeidere), underkontraktører eller andre arbeidsrelasjoner.
- 9.2 Alle arbeidere har krav på arbeidskontrakt på et språk de forstår.
- 9.3 Lærlingeprogram skal være klart definert med hensyn til varighet og innhold.

FORHOLD UTENFOR ARBEIDSPLASSEN

10. Marginaliserte befolkningsgrupper

- 10.1 Produksjon og bruk av naturressurser skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlag for marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer, uforsvarlig bruk av vann eller andre naturressurser som befolkningsgruppene er avhengig av.
- 10.2 Enhver bedriftspartner, underleverandør eller dets datterselskaper skal ved produksjon, handling, investering eller i kommersielle prosjekter respekterer prinsippet om fritt, forhåndsavgitt og informert samtykke (FPIC) som sier at et

urfolkssamfunn har rett til å gi eller holde tilbake sitt samtykke til foreslåtte prosjekter som kan påvirke de landområder de vanligvis har, okkupere eller på annen måte bruker.

11. Miljø

- 11.1 Tiltak for å redusere negative effekter på helse og miljø i hele verdikjeden. I tråd med føre-var-prinsippet skal det gjennomføres tiltak for kontinuerlig å minimere utslipp av klimagasser og lokal forurensning, bruk av skadelige kjemikalier, sprøytemidler og for å sikre bærekraftig ressursuttak og forvaltning av vann, hav, skog og land og bevaring av biologisk mangfold
- 11.2 Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og -reguleringer skal overholdes og relevante utslippstillatelser skal innhentes.

12. Rutiner og oppfølging hos leverandør

Ledelsessystem er sentralt for implementering av etiske standarder. Norsk Folkehjelp understreker viktigheten av at leverandør har systemer som støtter implementeringen av disse. Forventningene er tydeliggjort ved at:

- Leverandøren bør utpeke en ansvarlig, sentralt i organisasjonen, for implementering av de etiske retningslinjene i egen virksomhet
- Leverandøren skal gjøre retningslinjene kjent i alle relevante deler av sin organisasjon
- Leverandøren skal innhente samtykke fra Norsk Folkehjelp før produksjon eller deler av produksjon settes ut til en underleverandør/kontraktør der dette ikke er avtalt på forhånd
- Leverandøren skal kunne gjøre rede for hvor varer som er bestilt av Norsk Folkehjelp blir produsert

13. Respekt for menneskerettigheter og internasjonal humanitær rett

I tråd med disse prinsippene forventer Norsk Folkehjelp at alle leverandører respekterer internasjonalt anerkjente menneskerettigheter. FNs veiledende prinsipper sier spesifikt: "Videre, i situasjoner med væpnet konflikt, bør bedrifter respektere standarder for internasjonal humanitær rett." Norsk Folkehjelp forventer at våre leverandører respekterer standarder for internasjonal humanitær rett i situasjoner der disse gjelder.

14. Korrupsjon

Alle former for bestikkelser, er uakseptabelt, så som bruken av alternative kanaler for å sikre illegitime private eller arbeidsrelaterte fordeler til kunder, agenter, kontraktører, leverandører eller deres tilsatte samt offentlige tjenestemenn/-kvinner.

15. Dyrevelferd

- 15.1. Dyrevelferd skal respekteres. Tiltak bør iverksettes for å minimere negativ påvirkning på produksjonsdyrs og arbeidsdyrs velferd.
- 15.2. Nasjonal og internasjonal dyrevelferdslovgivning og -reguleringer skal overholdes.

IV - Revisjon og overvåking

For å vurdere leverandørers samsvar med denne standarden vil Norsk Folkehjelp gjøre bruk av revisjoner, enten gjennomført av egne ansatte eller av godkjente tredjeparter. Vi forbeholder oss retten til å overvåke etterlevelse av standardene ved

systematiske, uanmeldte eller kunngjort inspeksjoner, gjennomført av Norsk Folkehjelp personell eller uavhengige revisorer. Kritikkverdige forhold kan varsles via nettsidene til Norsk Folkehjelp.

V - Korrigerende tiltak og manglende overholdelse

Norsk Folkehjelp er forpliktet til å følge de høyeste standarder for etisk atferd. Hvis de ikke overholdes, kan det føre til at forretningsforbindelser blir avsluttet. NF erkjenner at egen forretningspraksis også kan ha potensiell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og forplikter seg samtidig til å gjennomføre egne korrigerende tiltak og gjenopprette skader forvoldt av egne aktiviteter.